

HEREZYJA (46) sb f

herezyja (43), **jerezyja** (3); herezyja : jerezyja *SkarJedn* (4 : 3).

herezy- (32), haeresi- (8), herezi- (2), ierezi- (2), ierezy- (1), herezii- (1).

Pierwsze e prawdopodobnie jasne (tak w heretyk), drugie jasne, a pochylone.

sg N herezyjã (2). ◇ G jerezyi (1) [zapis: ierezy]. ◇ I herezyją (5). ◇ L herezyjéj (2); -éj (1), -(e)j (1). ◇ pl N herezyje (21). ◇ G herezyj (4). ◇ D herezyj(o)m (1). ◇ A herezyje (9) [w tym: -ę (1)]. ◇ I herezyjami (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) i XVIII w.

*Świadome i dobrowolne zaprzeczenie przez człowieka ochrzczonego pewnych prawd wiary Kościoła, do którego on w jakiś sposób należy; damnata ab Ecclesia opinio in materia religionis Cn [haeresis – latine electio vel secta – rota, sekta, osobliwe mniemanie złe albo dobre niektórych ludzi Mącz 152c; – mniemanie, jakie sobie kto wybierze, sekta, wiara bądź zła albo dobra Calep; kacerstwo; sekta; szkoła – haeresis Cn] (46) : Znamy fię do tey wielkiey Ierezy: By Grekowie wroćić fię do S. iedności chćieli/ nie ciężko by nam brody zápuścić. *SkarJedn* 236; Toć są ony wielkie/ iáko Ruś mowi Ierezie/ dla ktorych fie námi ták bárzo Grekowie brzydzą/ y ktorymi proftą Ruś zwiedli/ y niewinnie kościoł Boży do nich odniefli/ y iedność im S. Chrześciáńską wzmierzili. *SkarJedn* 240, 230, 232, D3; *LatHar* 250; którybykolwiek w królestwie náńzym/ y w ziemiách nam podległych Hęretyk álbo kácérztwem zaráżony/ álbo podeżrzány w hęreziíy [haereticus aut haeresi infectus vel inspectus de eadem *JanStat* 260]/ álbo ich obrońcá/ álbo podpomożyciel ználezióń był *SarnStat* 218; *SkarKaz* 40a, 241b, 242a, Ooooc [3 r.]; Herezye nową wiarę wnołzą. *SkarKazSej* 681b marg; Ieśli tedy herezye zgodę w Rzeczypołp: y iedność y miłość pfuią: a iákoż szkodliwe Rzeczypołp: nie są? *SkarKazSej* 684b; Herezye okrucieństwo do Rzeczypołpolitey wnołzą. *SkarKazSej* 687b marg, 674a marg, 684b marg, 685a [2 r.], 700b, 703a [2 r.] (12).*

*W przeciwstawieniu: »herezyja ... katolicka (święta) wiara« (2): Iákie vpadki kroleństwom y policyom herezye czynią/ á iáko lámá Kátholicka wiará świeckie krolestwa zátrzymawa/ y łzczęścia ich pomnaża *SkarKazSej* 682b, 681b.*

*Szeregi: »herezyja i kacerstwo« (2): Ktore Artykuły iáko Herefie y kácérstwa Grekowie ná Rzymfki kościoł kładli. *SkarJedn* 230, A*.*

*»niedowiarstwo i herezyja« (1): w niedowiarstwie y herezyey ze czci łwey P. Bogá wńczmocnego łupią/ y krzywdę mu czynią. *SkarKazSej* 686a.*

*»herezyja i niezgoda« (1): By iednego Piotrá y iego potomká nie było: nigdyby herezyom y niezgodom nie nálażł fię koniec. *SkarKazSej* 674b. [Ponadto w innym szeregu 1 r.].*

*»herezyja i odszczepieństwo« (1): Niłkąd fię herezye y odszczepieńtwá/ y niezgody nie wńczynią: iedno łtąd/ iz káplaná nawyższego nie słucháią/ á nie myślą iz ieden nád wżytкими/ ná mieyfcu Chryłtułá być ma. *SkarKazSej* 674b.*

*»herezyja i sekta« (1): (marg) Sekty dzišieyłze dármo fię tym ciężą, iz wiarę Chrześciáńską Zydzi fektą názywáli. (–) Iákoby kościoł Boży ták miał błądzić/ potępiáiąc y názywáiąc haerefią y fektámi/ ich náuki kácérłkie *WujNT* 509.*

»herezyja i różna wiara« (1): Jedność wiary Bożej czyni iednozgodne kroleństwo: á herezye y różne wiary dzielą krolestwá/ y rozdziałem ie gubią. *SkarKazSej* 684b.

W przen (7) : Ták téż y my przyięliśmy do POLki Haerefię/ iáko Cudzołożnice y Frygerki duż náfzych Niemieckie *OrzQuin Ov*; *LatHar* 7; *SkarKaz* 347a; kroleństwo Angielkie/ Duńkie/ Szweckie herezye požárły *SkarKazSej* 663b; Lecz herezye oycá máią odstępstwo/ a mátkę niepołufzeństwo. *SkarKazSej* 687a, 687a marg.

Szereg: »rozerwanie, herezyja i kacerstwo« (1): áby miedzy ludźmi rozerwánia/ herezyi y kácerstw/ ktore íą mátką niezgody y nieśnáfkow/ nie było. *SkarKaz* 638b.

a. *Nazwa używana w odniesieniu do nauki Chrystusa przez współczesnych mu Żydów* (5) :

W połączeniu z G pl nazwy oznaczającej przynależność do herezji (1): Iż Tertullus rzecznik Żydowski/ wiarę Chrześcijáńską názwał sektą/ ábo iáko w Graeckim ítoi haerefią Názáreyczykow *WujNT* 495.

Szeregi: »herezyja abo odszczepieństwo« (1): W Graeckim to mieyfce ták czytamy: Według drogi ktorą powiádaią być haerefią ábo odszczepieństwem. *WujNT* 496.

»(nie) sekta abo (ani) herezyja« [*szyk* 3 : 1] (4): Wiára Chrześciáńska nie íest sektá ani haerefia. *WujNT* 495 marg, 495, 509, Ccccc3v.

Synonimy cf HERETYCTWO.

Cf **HERETYCTWO, HEREZIS**

ZZie